

Biến đổi khí hậu, một biến dạng ngày càng trở nên rõ rệt và Việt Nam là một trong những nước chịu tác động mạnh mẽ nhất. Không những khó đạt được các Mục tiêu phát triển Thiên niên kỷ (MDG) vào năm 2015 mà các kết quả hiện tại cũng khó duy trì và có khả năng bị phá vỡ.

Đi với mục tiêu xóa bỏ tình trạng nghèo cùng cực và thiều đói.

Biến đổi khí hậu gây tác động mạnh mẽ nhất đến những người dân mà sinh kế gắn với khai thác tài nhiên như nông nghiệp, lâm nghiệp, nuôi trồng và đánh bắt thủy sản. Theo số liệu Điều tra mức sống hộ gia đình (VHLSS/ 2008), gần 1/3 tổng thu nhập của người nghèo Việt Nam là từ các hoạt động sinh kế nói trên. Vùng Đồng bằng sông Cửu Long là vựa lúa lớn nhất của Việt Nam nhưng cũng là nơi chịu tác động nghiêm trọng nhất của biến đổi khí hậu. 21,3 % thu nhập của người nghèo nơi đây từ nông, lâm và thủy sản. Tỷ lệ này ở Tây Bắc là 54,9 %, Tây Nguyên 52,0 %... Bên cạnh đó, thay đổi trong hệ thống tài nhiên và tài nguyên thiên nhiên, hệ thống kinh thu và năng suất lao động có thể làm mất ổn định cuộc sống, buộc cộng đồng phải di cư.

Đi với mục tiêu phổ cập giáo dục tiểu học

Trong năm 2008 – 2009, vẫn có khoảng 3% trẻ trong độ tuổi tiểu học không được tiếp cận trường học, thậm chí trên 2000 trẻ. Biến đổi khí hậu là một trong những lý do làm mất tài sản, sinh kế và thậm chí tài nhiên làm giảm các cơ hội được giáo dục đào tạo chính quy. Nhiều trẻ em (đặc biệt là trẻ em gái) có thể bị ép phải nghỉ học nhằm giúp gia đình tìm việc làm tăng thu nhập hoặc giúp đỡ những thành viên gia đình bị ốm. Thay đổi nơi sống và di cư cũng có thể làm giảm cơ hội đến trường.

Đi với mục tiêu tăng cường bình đẳng giới nam nữ và nâng cao vị thế cho phụ nữ

Biến đổi khí hậu có thể ảnh hưởng tiêu cực đến phồn thịnh của nam giới. Sự gia tăng bất bình đẳng về giới do các sinh kế của phụ nữ ngày càng phụ thuộc vào môi trường và các điều kiện khí hậu, thời tiết. Phụ nữ và trẻ em gái thường phải đối mặt nhiều vấn đề như, giáo dục con cái và lo lắng cho gia đình. Trong bối cảnh biến đổi khí hậu ngày càng gia tăng khi nam giới bị giảm cơ hội được giáo dục và bình đẳng.

Điểm yếu: mức tiêu giảm tuổi thọ trẻ em

Tại Việt Nam, tuổi thọ trẻ em dưới 5 tuổi đã giảm từ 58 % (1990) xuống 24,4% (2009) và mức tiêu giảm ra đến năm 2015 chỉ còn 19,3%. Tuy nhiên tuổi thọ và bệnh tật đang có xu hướng gia tăng do thiên tai như bão, lũ lụt, hạn và các đợt nắng nóng, rét hại kéo dài. Phụ nữ mang thai và trẻ em thường là những đối tượng có nhiều bệnh do hạn hán, đặc biệt lây truyền các bệnh truyền nhiễm do côn trùng: sốt rét, sốt xuất huyết, viêm não và các bệnh do muỗi đốt và làm tăng tuổi thọ trẻ em.

Điểm yếu: mức tiêu tăng cường sức khỏe bà mẹ

Giảm chất lượng dinh dưỡng và trẻ em có sức khỏe, nguy cơ gia tăng các bệnh truyền nhiễm do biến đổi khí hậu là các yếu tố đe dọa sức khỏe sinh sản, điều kiện nuôi dưỡng, chăm sóc bà mẹ và trẻ em. Thiên nhiên gây mất mùa, đói kém, di cư do biến đổi khí hậu có thể tác động tới an ninh lương thực và dinh dưỡng bà mẹ, trẻ em.

Điểm yếu: mức tiêu phòng chống HIV/ AIDS, sốt rét và bệnh khác

Việt Nam xếp vị trí thứ 12 trong số 22 quốc gia có bệnh nhân lao cao nhất thế giới và đứng thứ 3 trong khu vực, sau Trung Quốc và Phillipin. Cùng với sự ép về tài nguyên nước, điều kiện thời tiết nóng lên sẽ làm gia tăng bệnh sốt rét, kể cả HIV/ AIDS. Biến đổi khí hậu có thể làm tăng sự lây lan và bùng phát mất số bệnh truyền nhiễm qua côn trùng và thức ăn, nguồn nước. Di cư tăng và mật độ dân số cao do ảnh hưởng biến đổi khí hậu cũng giúp lây lan bệnh truyền nhiễm và bệnh xã hội trở thành nguy cơ “đỏ”. Điều đó làm giảm hiệu quả các hoạt động phòng chống.

Điểm yếu: mức tiêu giảm bảo vệ môi trường

Biện pháp khí hậu làm nghiêm trọng hơn tình trạng suy thoái các nguồn tài nguyên thiên nhiên ở Việt Nam. Nó tác động trực tiếp hoặc gián tiếp vào hệ sinh thái, giảm đa dạng sinh học, tăng ô nhiễm môi trường và là một thách thức lớn cho phát triển bền vững. Ngoài ra, nó cũng làm thay đổi quá trình tác động của hệ sinh thái và con người đến môi trường các nguồn bền vững cho cuộc sống bền vững và công bằng.

Đội ngũ các tiêu chí liên quan đến tác động toàn cầu vì phát triển

Biện pháp khí hậu là vấn đề toàn cầu. Quá trình ứng phó đòi hỏi sự hợp tác toàn cầu, đặc biệt là đối với các nước đang phát triển để đối phó và thích ứng với các tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu. Quan hệ quốc tế và các mối liên hệ tác động xã hội, chính trị có thể ảnh hưởng do tác động của biến đổi khí hậu và xung đột liên quan đến tài nguyên, lãnh thổ và môi trường.

Vượt qua những trở ngại nói trên để đạt được các Mục tiêu phát triển Thiên nhiên là nhiệm vụ mà Việt Nam sẽ phải kiên quyết thực hiện trong thời gian 5 năm tới. Trong Chương trình mục tiêu quốc gia ứng phó với biến đổi khí hậu cũng như trong Chiến lược phát triển kinh tế xã hội 5 năm 2011 – 2015 đã đưa ra những định hướng phát triển lớn. Trong thời gian tới chúng ta vẫn cần tiếp tục nghiên cứu để đưa ra những giải pháp cụ thể để đối phó với những trở ngại và thách thức trong từng mục tiêu, lồng ghép những giải pháp đó trong các kế hoạch và chương trình hành động./.

Trần Ngọc Giang

Trần Ngọc Giang